

Експертний висновок
до законопроекту згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

«Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо зниження податкового навантаження на малий та середній бізнес в Україні» (реєстр. № 3866 від 16.07.2020), внесений народним депутатом України Заремським М. В.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом пропонується:

1) встановити прогресивну ставку податку на доходи фізичних осіб залежно від місячного чи сукупного річного рівня доходів фізичних осіб у формі заробітної плати, винагород та інших виплат відповідно до умов цивільно-правового договору, та доходів самозайнятих осіб:

Розмір доходу	Ставка ПДФО
-від 1 до 5 розмірів МЗП (до 23615 грн);	10 %
-понад 5 МЗП, але не більше 10 МЗП (від 23615 грн до 47230 грн);	20 %
-понад 10 МЗП (від 47230 грн.);	30%

2) внести зміни до абзацу 2 підпункту 170.1.2 пункту 170.1 статті 170 Податкового кодексу України (далі – Кодекс), встановивши, що сума мінімального платежу за оренду приміщення визначається виходячи з розміру орендної плати зазначеної в договорі оренди з розрахунку на один квадратний метр, яка не може бути зменшеною більш ніж на 15%, від ринкової вартості місячної оренди одного квадратного метра загальної площі комерційної нерухомості з урахуванням місця її розташування, інших функціональних та якісних показників, що встановлюються органом місцевого самоврядування села, селища, міста, об'єднаної територіальної громади;

3) доповнити підрозділ 4 Розділу XX «Перехідні положення» Кодексу новим 52 пунктом, яким передбачається тимчасово запровадити диференціацію базової (основної) ставки податку на прибуток підприємств 8, 16, та 27 відсотків в залежності від обсягів бізнесу, а саме:

для платників податку, що належать до суб'єктів мікро- та малого підприємництва, – 8 відсотків;

для платників податку, що належать до суб'єктів середнього підприємництва, – 16 відсотків;

для платників податку, що належать до суб'єктів великого підприємництва, – 27 відсотків.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B0400000099F72E008EA48300](#)Підписувач [Воробей Світлана Іванівна](#)Дійсний з [30.04.2020 12:26:18](#) по [30.04.2022 12:26:18](#)

Міністерство фінансів України

11220-03-3/23567 від 31.07.2020

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту може призвести до зменшення податкових надходжень до бюджетів з податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація положень цього законопроекту може призвести до зменшення надходжень з податку на доходи фізичних осіб до бюджетів розрахунково в сумі **4,5 млрд грн щомісячно** (в умовах 2020 року при МЗП – 4723 грн) і **5,5 млрд грн щомісячно** (в умовах 2021 року при МЗП– 6000 грн).

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозиції щодо компенсації втрат бюджетів у разі реалізації положень законопроекту відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Суб'єктом права законодавчої ініціативи не додано фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) в порушення вимог частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Щодо запровадження прогресивної шкали оподаткування фізичних осіб

В цілому підтримуючи дотримання принципу соціальної справедливості слід зазначити, що малопрогресивна шкала оподаткування доходів фізичних осіб вже існувала в Україні та застосовувалась протягом 2011 – 2014 років (за ставками 15 і 17 %) та протягом 2015 року (за ставками 15 і 20 %). Проте, застосування зазначених малопрогресивних ставок виявило свою неефективність, оскільки це стало одним з факторів тінізації доходів громадян.

З метою подолання ситуації, що склалась, було запроваджено пласку систему оподаткування трудових та пасивних доходів, крім дивідендів.

Застосування запровадженої з 2016 року базової ставки податку у розмірі 18% для доходів, у тому числі підприємницьких, позитивно вплинуло на надходження податку до бюджету, порівняно із періодами у яких застосувалась малопрогресивна шкала ставок. Так, у 2016 році при застосуванні ставки податку у розмірі 18% надходження податку склали 106,1 млрд грн, що на 32,6 млрд грн більше ніж у 2015 році за ставками 15 і 20% (73,5 млрд грн).

Крім того, застосування прогресивної шкали оподаткування призведе до виникнення у громадян, які отримуватимуть доходи від двох і більше податкових агентів, додаткового обов'язку подання річної податкової декларації для цілей здійснення перерахунку податку, утриманого податковими агентами протягом року, за ставками прогресивної шкали.

В окремих європейських країнах перехід на прогресивну шкалу оподаткування відбувся за умови запровадження комплексної системи контролю

та моніторингу доходів та витрат та способу життя громадян, а також впровадження соціально орієнтованих вирахувань з податкової бази (витрати на навчання, медичне, недержавне пенсійне страхування, витрати на утримання осіб похилого віку або недієздатних осіб), що в свою чергу створює відповідні умови для легалізації доходів населення та мінімізує ризик приховування доходів від оподаткування.

Отже, переходу на прогресивну шкалу оподаткування доходів має передувати запровадження комплексу заходів, спрямованих на створення умов для легалізації доходів населення та мінімізації ризиків приховування доходів від оподаткування.

Щодо внесення змін до підпункту 170.1.2 пункту 170.1 статті 170 Кодексу стосовно встановлення об'єкта оподаткування, виходячи з розміру орендної плати зазначеної в договорі оренди з розрахунку на один квадратний метр, яка не може бути зменшеною більш ніж на 15% від ринкової вартості місячної оренди одного квадратного метра загальної площі комерційної нерухомості з урахуванням місця її розташування

На сьогодні мінімальну суму орендної плати щороку визначають органи місцевого самоврядування. Мінімальна сума орендного платежу визначається за Методикою визначення мінімальної суми орендного платежу за нерухоме майно фізичних осіб, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 № 1253 (далі – Методика), виходячи з мінімальної вартості місячної оренди одного квадратного метра загальної площі нерухомості з урахуванням місця її розташування, інших функціональних та якісних показників, що встановлюються органом самоврядування села, селища, міста, на території яких вона розташована.

Нормами законопроекту пропонується змінити існуючий механізм визначення мінімальної суми орендної плати відповідно до Методики та визначати суму орендної плати в розмірі ринкової вартості оренди одного квадратного метра, яка не може бути зменшеною більш ніж на 15%, від ринкової вартості.

При цьому в запропонованій редакції підпункту 170.1.2 пункту 170.1 статті 170 Кодексу зазначено, що така вартість оренди одного квадратного метра встановлюються органом місцевого самоврядування та залишено норму що уразі якщо мінімальну вартість не встановлено чи не оприлюднено до початку звітнього (податкового) року, об'єкт оподаткування визначається виходячи з розміру орендної плати, зазначеного в договорі оренди.

За правилами статей 319 і 320 Цивільного кодексу України, власник майна має право вільно ним розпоряджатися і використовувати, в тому числі, для підприємницької діяльності. Це положення дає можливість власникам нерухомості здавати його в оренду на основі платного договору. Орендодавець та орендар самі визначають розмір плати за користування приміщенням.

Враховуючі вищенаведене, реалізація норм законопроекту призведе до правової колізії, оскільки регулювання ринкових відносин не належить до

компетенції органів місцевого самоврядування.

Щодо запровадження диференціації базової (основної) ставки податку на прибуток підприємств 8, 16, та 27 відсотків в залежності від обсягів бізнесу

Слід зазначити, що відповідно до змін, прийнятих Законом України від 28.12.2014 № 71–VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи», розділ III «Податок на прибуток підприємств» Кодексу викладено в новій редакції.

Зміна редакції розділу пов'язана з реформуванням методології визначення об'єкта оподаткування з податку на прибуток, який розраховується на підставі даних бухгалтерського обліку шляхом коригування фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені у Кодексі.

Ідеологією прийнятих законодавчих змін було створення сприятливих інвестиційних умов для суб'єктів господарювання – платників податку на прибуток підприємств. При цьому, вбачалось, що витрати, які будуть понесені роботодавцем щодо особистих потреб працівників підприємства, будуть розглядатись як додаткове благо відповідно до розділу IV «Податок на доходи фізичних осіб» Кодексу та оподатковуватись податком на доходи фізичних осіб за уніфікованою з податком на прибуток підприємств ставкою у розмірі 18 відсотків.

Тож результатом впровадження уніфікованої ставки є не тільки мінімізація кількості різниць для коригування фінансового результату до оподаткування з метою розрахунку податку на прибуток підприємств, а і запровадження запобіжника для виплати доходів фізичним особам, які перебувають у трудових відносинах із роботодавцем, з оподаткуванням за ставкою менше ніж 18 відсотків.

Разом з тим слід зазначити, що при запровадженні прогресивного оподаткування прибутків, яке побудоване на принципі збільшення податкових ставок залежно від зростання доходу, що оподатковується, існує ризик ухилення від декларування прибутків та відповідно зменшення сплати податку на прибуток підприємств.

Ураховуючи викладене, законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо зниження податкового навантаження на малий та середній бізнес в Україні» (реєстр. № 3866 від 16.07.2020), внесений народним депутатом України Заремським М. В., не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ